

TUTKIMUSRAPORTTI

ILOMANTSI

Kiukoila

Kivi- ja metallikautisen asuinpaikan arkeologinen koekaivaus
8.9.2015

AKDG 4674:1

MUSEOVIRASTO

ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

KOEKAIVAUSRYHMÄ

JAN-ERIK NYMAN

Tiivistelmä

Museoviraston koekaivausryhmä suoritti virkatyönä 8.9.2015 koekaivauksen Ilomantsin Mekrijärven kylässä sijaitsevalla kiinteistöllä 146-420-1-42 Kiukola. Kiinteistöllä oli vireillä pieni rakennushanke ja koska paikalla on tarkemmin rajaamaton kivi- ja metallikautinen asuinpaikka Kiukoila, oli syytä varmistaa, ettei hanke tule vahingoittamaan kyseistä muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä. Alueelle kaivettiin 16 koekuoppaa, josta vain kolmesta löytyi muutamia kvartsi-iskoksia. Varsinaisia kulttuurikerroksia tai asuinpaikkaan liittyviä rakenteita ei koekaivauksessa löytynyt. Suurin osa alueesta on vanhaa peltoa ja alueella havaittiin kolme mahdollista raivausröykkiötä.

Kannen kuva: Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu lounaasta. AKDG 4674:1

Sisällysluettelo

Kansilehti	
Tiivistelmä	
Sisällysluettelo	1
Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Sijaintikartat	3
1. JOHDANTO	5
2. TUTKIMUSHISTORIA	6
3. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS	6
4. TUTKIMUSMENETELMÄT	10
5. KAIVAUSHAVAINNOT	11
6. YHTEENVETO	14
7. LÄHTEET	15
8. DIGIKUVALUETTELO	15
9. KOEKUOPAT	16
Yleiskartta 1:500	19

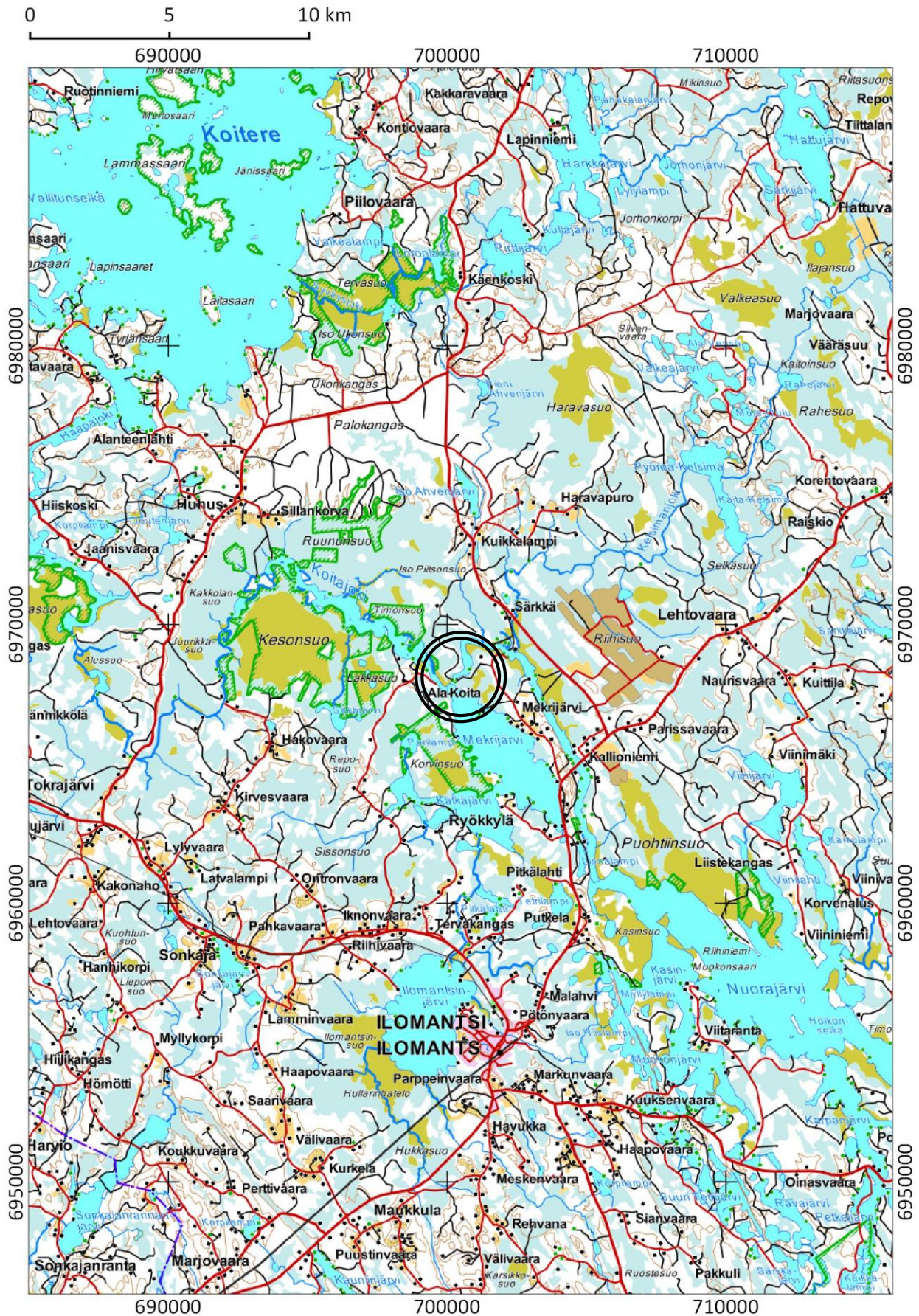
Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi:	ILOMANTSI Kiukoila
Muinaisjäännöslaji:	Moniperiodinen asuinpaikka
Muinaisjäännösrekisterino:	146010013
Inventointinnumero:	13 (Sarvas 1970)
Tutkimuksen laatu:	Koekaivaus
Kenttätyönjohtaja:	Jan-Erik Nyman, FM
Apulaistutkija:	Inga Nieminen, Huk
Kaivausapulainen:	Olli Eranti, fil. yo. Riku Kauhanen, FM
Tutkimuksen rahoittaja:	Museovirasto (virkatyö)
Kenttätyöaika:	8.9.2015
Tutkittu ala:	4 m ²
Maakunta:	Pohjois-Karjala
Kunta, kylä:	Ilomantsi, Mekrijärvi
Kiinteistötunnus:	146-420-1-42 Kiukola
Peruskartta, TM35-lehtijako:	P6112L
Peruskartta, Yleislehtijako:	4244 02 Kesonsuo
Tutkitun alueen keskikoordinaatit:	N: 6968139 E: 700493 (ETRS-TM35-FIN)
Tutkitun alueen korkeus:	Z: 149,0 – 153,0 (N2000)
Kohteen lähin osoite:	Kiukoisentie 15b, 82900 Ilomantsi
Kaivauslöydöt:	KM 40528:1-3. Kvartsi-iskoksia. Diar. 30.9.2015.
Aikaisemmat tutkimukset:	1970 Anja Sarvas, inventointi.
Aikaisemmat löydöt:	KM 9628. Rautakirves. Diar. 15.2.1933. Heikki Tykkyläisen löytämä. KM 11140:2-3. Tasataltta ja valinmuotin puolikas. Diar. 25.9.1939. Heikki ja Hanna Tykkyläisen löytämiä. KM 18207:1-3. Kvartsi-iskoksia, liuskekappaleita ja kvartsiesine. Diar. 17.9.1970. Anja Sarvas, inventointi.
Digikuvat:	AKDG 4674:1-19, luettelo s. 15
Maastokarttaote:	1:200 000, A4, s. 3 1:20 000, A4, s. 4
Kartat:	Yleiskartta 1:500, A3, s. 19
Liitteet:	Poistetut löydöt, 1 sivu
Tutkimusraportti:	Museoviraston arkisto, Helsinki

ILOMANTSI Kiukoila

N: 6968139 E: 700493 (ETRS-TM35FIN) Z: 149,0 - 153,0 (N2000)

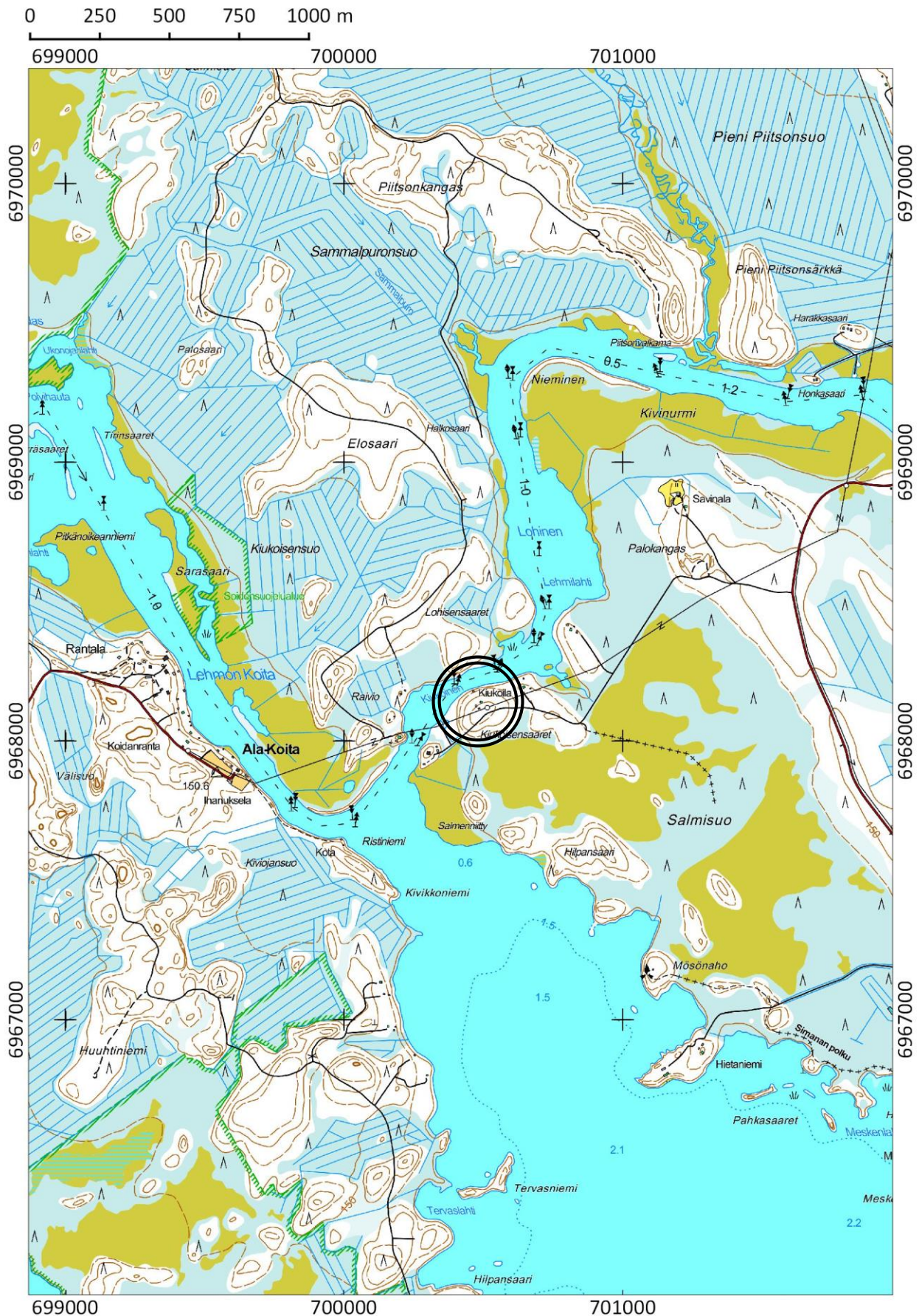
1: 200 000

ILOMANTSI Kiukoila

N: 6968139 E: 700493 (ETRS-TM35FIN) Z: 149,0 - 153,0 (N2000)

1: 20 000

1. JOHDANTO

Ilomantsin Mekrijärven kylässä sijaitsevalla kiinteistöllä 146-420-1-42 Kiukola on suunniteltu rakennushanke, jossa kiinteistöllä olevaa kesämökkiä laajennetaan. Lisäksi on aikomus kaivaa maahan kaapelilinja kesämökistä Kiukoistentien varrella olevaan liitoskohtaan. Kiinteistöllä sijaitsee tarkemmin rajaamaton Kiukoila -niminen kivi- ja metallikautinen asuinpaikka, joka on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Asuinpaikan muinaisjäänösrekisterinumero on 146010013. Museovirasto katsoi maanomistajalle annetussa lausunnossa (diar. MV/148/05.01.00/2015), että rakennushankkeen vaikutusalueella tulee suorittaa arkeologinen tutkimus, jotta voidaan varmistaa, ettei rakennushanke vahingoita kyseistä muinaisjäänöstä. Tutkimustulosten perusteella Museovirasto päättää vaatiiko hanke muinaismuistolain mukaisen kajoamisluvan.

Museoviraston Kulttuuriympäristön suojelu -osasto antoi 4.8.2015 Museoviraston koekaivausryhmälle tehtäväksi suorittaa tarvittava tutkimus. Koekaivausryhmä suoritti tutkimuksen koekaivauksena yhden päivän aikana 8.9.2015. Museovirasto kustansi tutkimukset, koska kyseessä oli pieni yksityinen hanke. Tutkittavana oleva alue oli noin 300 m² ja siitä tutkittiin kaivamalla 4 m². Koekaivauksessa toimi johtajana FM Jan-Erik Nyman ja apulaistutkijana HuK Inga Nieminen. Koekaivaukseen osallistuivat myös kaivausapulaiset fil. yo. Olli Eranti ja FM Riku Kauhanen.

Helsingissä 1.4.2016

Jan-Erik Nyman, FM

2. TUTKIMUSHISTORIA

Ensimmäinen Kiukoilan muinaisjäännöskohteelta löydetty muinaisesine on maanviljelijä Heikki Tykkyläisen vuonna 1933 löytämä rautakirves (KM 9628). Tykkyläisen antamien tietojen mukaan kirves löytyi kyntötöissä noin 5 m Koitajoen Kiukoisvirran rannasta kuivalle kankaalle raivatusta uudispellosta. Löytöpaikan kohdalta oli aikaisemmin poistettu kiviraunio. Kirves ajoittuu myöhäiselle rautakaudelle viikinkiajan lopulta ristiretkiajalle ja sitä on pidetty hautalöytönä (Vikkula 1991:58-59).

Koitajoen rantatörmän läheisyydestä on myös löydetty mahdollisesti diabaasista valmistettu tasataltta ja vuolukivestä muotoiltu valinmuotin puolikas (KM 11140:2-3). Esineet löysivät Heikki ja Hanna Tykkyläinen vuonna 1938 peltotöiden yhteydessä. Esineet löytyivät peltomullasta, mutta paikalla havaittiin myös hie-man punaiseksi palanutta maata. Tasataltta kuuluu itäkarjalaiseen tyyppiin ja ajoittuu nuoremmalle kivikaudelle. Teelmäksi jäänyt valinmuotti on talttaa nuorempi ja ajoittuu todennäköisesti varhaismetallikaudelle. Sitä lienee suunniteltu veitsen tai muun pitkulaisen metalliesineen valmistamiseen (Vikkula 1991:58-60).

Ensimmäinen arkeologin suorittama tarkastus Kiukoilan löytöpaikalle tehtiin Muinaistieteellisen toimikunnan tutkija Anja Sarvaksen toimesta vuonna 1970, kun hän inventoi Ilomantsin kunnan muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa ei kuitenkaan saatu tarkentavia tietoja aiemmin löytyneiden muinaisesineiden löytöpaikoista. Koitajoen ja Kiukolan kiinteistön mökin välissä oli vielä pieni peltotilkku, mutta sieltä Sarvas ei havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Mökin etelä- ja länsipuoleisesta pihapiiristä löytyi kuitenkin kvartsiesine, kvartsi-iskoksia ja liuskekappale (KM 18207:1-3). Löytöjen perusteella Sarvas pitää kohdetta mahdollisena asuinpaikkana (Sarvas 1970).

3. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Tutkimuskohde sijaitsee Ilomantsin Mekrijärven kylässä 12,6 km Ilomantsin luterilaisesta kirkosta pohjoiseen Koitajoen kaakkoisrannalla olevalla noin 200 x 200 m kokoisella moreenikumpareella. Kumpareta ympäröivät laaja-alaiset suot ja kosteikat ja vajaa puoli kilometriä lounaaseen laskevat Mekrijärven vedet Koitajokeen. Kumpareella on mäntykangasta ja metsittyntä vanhaa peltomaata, jossa kasvaa pääosin koi-vuja. Lähellä kumpareen lakea on Kiukolan nimisellä kiinteistöllä Kiukoisentien varrella pieni kesämökki piharakennuksineen. Maasto on kesämökin kohdalla melko tasaista, mutta alkaa pian tämän pohjoispuolella laskea kohti Koitajokea, joka sijaitsee mökistä noin 50 m pohjoiseen. Pihapiiri on pääosin avonainen ja mökkiä ympäröi laajahko nurmikenttä, jossa kasvaa yksittäisiä pensaita ja puita. Pihapiirin itäpuolella on metsittyntä mutta kasvillisuuden perusteella vielä selvästi hahmotettavissa oleva vanha pelto. Lännessä ja etelässä pihapiiri rajautuu mäntymetsään. Mäen laen korkeus on noin 152-153 m mpy, josta maasto laskee noin 7 m Koitajoen vedenpintaan, joka tutkimuskohteen kohdalla on noin 145 m mpy.

Kuva 1. Tutkimuskohde katsottuna Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa, kuvattu etelästä. AKDG 4674:5

Kuva 2. Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu kaakosta. AKDG 4674:2

Kuva 3. Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu etelästä. AKDG 4674:3

Kuva 4. Tutkimuskohde katsottuna Koitajoen rannalta kohti Kiukolan kesämökkiä, kuvattu pohjoisesta. AKDG 4674:4

Kuva 5. Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa laskevaa rinnettä, kuvattu idästä. AKDG 4674:7

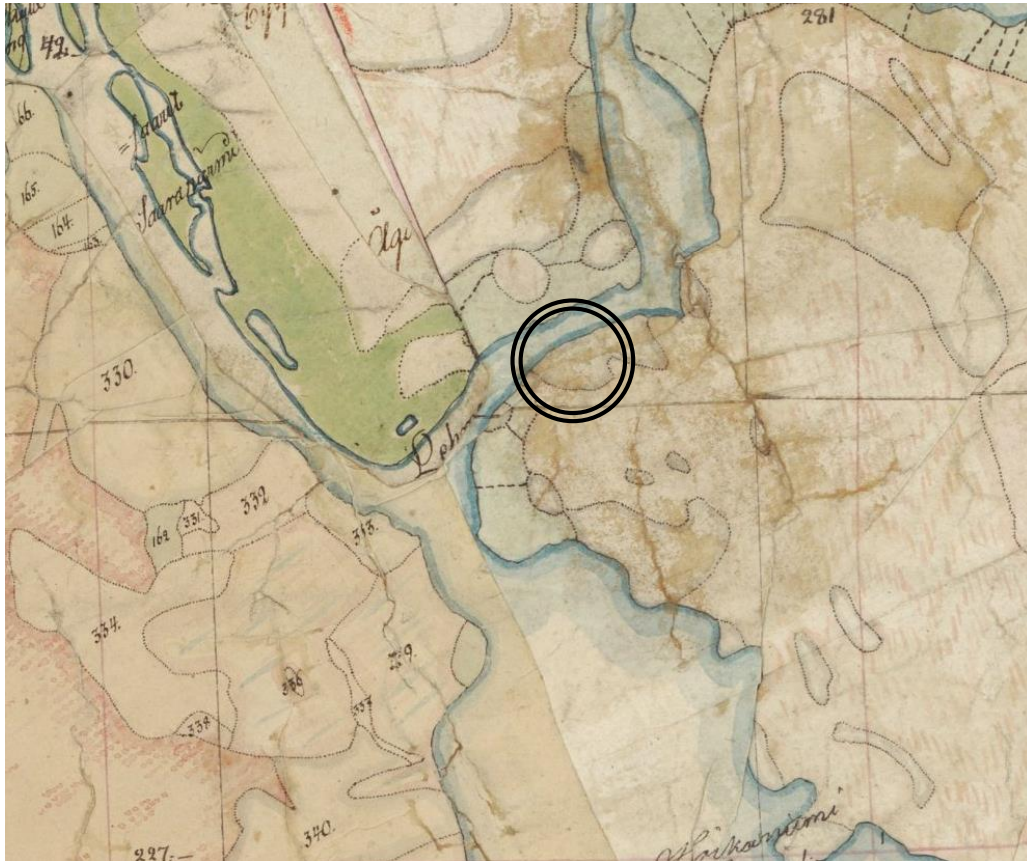
Kuva 6. Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa laskevaa rinnettä, kuvattu lännestä. AKDG 4674:6

Kiukolan kiinteistön kesämökkiä on suunniteltu laajennettavaksi noin 2 m länteen ja sen länsi- ja pohjoispuolelle rakennettaisiin lautarakenteinen terassi. Lisäksi paikalle aiotaan asentaa maakaapeli, jonka tulisi kulkea mökin kaakkoisnurkasta 44 m eteläkaakkoon kohti Kiukoistentien kaakkoispuolisessa ojassa olevaan liitoskohtaan.

Kuva 7. Kiukolan kesämökin ja Kiukoistentien väliin jäävä tasainen alue, johon on suunniteltu kaapelikaivantoa, kuvattu lounaasta. AKDG 4674:8

Tutkittava alue peittyi jääkauden päättyessä hetkeksi Ilomantsin jääjärven alle, jonka vedenpinta oli alueella noin 162-164 m mpy. Jääjärven jälkeen alue on ollut kuivaa maata eivätkä Itämeren muinaisvaiheet ole ylettäneet alueelle (Kejonen 2009:3-4). Lähialueelta tunnetaan useita esihistoriallisia kohteita, joista lähin sijaitsee tutkimuskohteesta vain alle 100 m koilliseen. Vuonna 2005 löytynyt Kiukoila 2 -niminen kivikautinen asuinpaikka on niin lähellä Kiukoilan asuinpaikkaa, että kyseiset kohteet todennäköisesti kuuluvat samaan asuinpaikkakokonaisuuteen. Tutkimuskohteesta noin 300 m lounaaseen on Koitajoen vastapäisellä rannalla lähellä joen ja Mekrijärven yhtymäkohtaa Raivion kivikautinen asuinpaikka, josta tunnetaan muun muassa nuoremmalle kiviikaudelle ajoittuvia saviastian paloja. Koitajoen ja Mekrijärven yhtymäkohdan rannalla sijaitsee myös laaja-alainen Ristiniemen kivikautinen asuinpaikka, johon on matkaa tutkimuskohteelta vajot 700 m. Kiinteää asutusta lienee alueella syntynyt vasta historiallisella ajalla ja viimeistään 1400-luvun puolivälissä Mekrijärven kylä on jo olemassa. Kylässä, joka todennäköisesti on Ilomantsin toiseksi vanhin, oli vuonna 1500 kaksikymmentä taloa (Björn 1991:121). Tutkimuskohteella harjoitettu peltoviljely alkoi ilmeisesti kuitenkin vasta 1900-luvun alussa ja viimeistään 1931 paikalle oli myös rakennettu asuinrakennus. Kiukolan kiinteistö lohkottiin vuonna 1964 Savinalan tilasta.

Kuva 8. Ote pitäjän-kartasta vuodelta 1847, johon tutkimuskohteen sijainti on ympyröity. Alue oli silloin vielä metsämaastoa ilman kiinteää peltoviljelyä tai asutusta. Lähde: Kansallisarkisto 4244 02 la

Kuva 9. Ote vuoden 1933 topografisesta kartasta, jonka mitaukset suoritettiin vuonna 1931. Kartassa ympyröidyllä tutkimuskohteella on silloin harjoitettu peltoviljelyä ja paikalle on rakennettu asuinrakennus. Lähde: Kansallisarkisto Icab:6

4. TUTKIMUSMENETELMÄT

Koekaivauksen aikana tutkittiin koekuopilla kiinteistöllä olevan kesämökin lähiympäristöä sekä suunniteltua maakaapelilinjaa. Maakaapelilinjaa ei ollut merkitty maastoon, mutta sitä paikannettiin silmämääräisesti maanomistajan antamien tietojen mukaan. Yhteensä kaivettiin 16 kpl 0,5 x 0,5 metrin kokoista koekuoppaa, joten kaivettu pinta-ala on yhteensä 4 m². Koekuopat kaivettiin lapiolla ja tarvittaessa myös lastalla ohuina kerroksina. Kaikki kaivettu maa-aines seulottiin ja löydöt otettiin talteen 10 cm paksuissa kerroksissa. Kaikki koekuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan asti. Koekuopissa esiintyvistä ilmiöistä ja maanoksista tehtiin muistiinpanot ja osa koekuopista valokuvattiin digitaalikameralla. Koekaivausten lopuksi koekuopat peitettiin. Koekuoppien sijainnit ja pintakorkeudet mitattiin VRS-RTK -laitteella (Topcon Hiper SR), jonka tarkkuus on ± 2 cm. Mittaukset suoritettiin valtakunnallisessa ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatistossa ja N2000 korkeusjärjestelmässä. Poikkeus tehtiin koekuoppa 16 kohdalla, kun tiheä puusto häytti VRS-RTK -laitteen toimivuutta. Koekuopan sijainti paikannettiin tässä tapauksessa rullamitalilla käyttäen VRS-RTK -laitteella mitattuja apupisteitä. Koekuopan sijaintitiedon virhemarginaali on näin oletettavasti alle 10 cm. Koekuopan pintakorkeus on määritetty Maanmittauslaitoksen LIDAR-aineiston avulla ja arvo on ilmoitettu 10 cm tarkkuudella.

Jälkityövaiheessa laadittiin Maanmittauslaitoksen maastokartan pohjalle yleiskartta mittakaavaan 1:500, johon lisättiin koekuopat ja muut havainnot. Tutkimuksessa otetut digitaaliset valokuvat on luetteloitu Museoviraston kuvakokoelmiin päänumerolla AKDG 4674. Kansallismuseon kokoelmiin talletetut löydöt on luetteloitu päänumerolla KM 40528. Muut löydöt kuvailtiin sanallisesti, jonka jälkeen ne poistettiin. Allekirjoittanut vastasi jälkitöistä.

Kuva 10. Kaivausapulainen Riku Kauhanen kaivaa koekuoppaa 8, kuvattu lounaasta. AKDG 4674:19

5. KAIVAUSHAVAINNOT

Kiukolan kesämökin ympäristöön kaivetut koekupat osoittivat, että suurin osa tutkitusta alueesta on ollut viljelyskäytössä. Turpeen alla oli pellon kyntämisessä syntynyt 15-25 cm paksu multakerros koekuopissa nro 1-3, 6, 8-11 ja 13-14. Multakerroksen alla oli kaikissa näissä kuopissa puhdasta hiesua. Multakerros oli ohuempi koekuopissa nro 4, 7 ja 12, eli kesämökin länsipuoliskon ympärillä, jossa sen paksuus oli vain 5-10 cm. Tämä alue ei ilmeisesti ole ollut peltokäytössä, mutta myöskään tällä alueella ei ollut multakerroksen alla muuta kuin puhdasta hietaa. Poikkeus on koekuoppa nro 5. Tässä koekuopassa turpeen alta paljastui mullan sijaan 15 cm paksu kerros tummanruskeaa hietaa, jonka alla oli 10 cm paksu kerros soraa. Soran alla oli osassa kuoppaa 10 cm paksu hiilikerros, josta löytyi kolme palaa kirkasta tasolasia. Yksi lasinpaloista on kovassa kuumuudessa vääntynyt. Lasinpalat todistavat, että kyseessä on nuori hiilikerrostuma ja paikalle on ilmeisesti joskus 1900-luvulla haudattu palojätettä. Koekuopan hiili- ja sorakerroksen alla oli puhdasta hietaa. Peltoviljely ei myöskään ole ulottunut Kiukolan kiinteistön kaakkoispuolella olevaan metsään. Tälle alueelle kaivettiin kaksi koekuoppaa (nro 15-16) ja molemmissa oli podsolimaannos ilman viljelykseen viittaavaa multakerrosta. Koekuopassa nro 16 oli tuplamaannos, joka todennäköisesti on syntynyt tuulenkaadosta.

Koekaivauksessa löytyi vain vähäisiä merkkejä Kiukoilan esihistoriallisesta asuinpaikasta. Esihistoriallisia löytöjä saatiin vain kolmesta koekuopasta (nro 4-5 ja 11) ja löytöaineisto on varsin vaatimaton. Yhteensä löytyi 5 kvartsi-iskosta, joiden yhteispaino on 6,0 g. Koekuopasta nro 4 löytyi yksi kvartsi-iskos puhtaasta hiedasta 20-30 cm syvyydestä. Koekuopasta nro 5 löytyi kolme kvartsi-iskosta kuopan haudatun palojätteen alla olevasta puhtaasta hiedasta 30-40 cm syvyydestä. Koekuopasta nro 11 yksi kvartsi-iskos löytyi peltomullasta 10-20 cm syvyydestä. Koekaivauksen kaikki muut löydöt ovat nuoria ja ajoittuvat kaikki melko varmasti 1900-luvulle. Nämä löytyivät kesämökin pihapiirissä olevasta multakerroksesta.

Kuva 11. Koekuoppa 5, kuvattu idästä. AKDG 4674:9

Kuva 12. Koekuoppa 7, kuvattu lännestä. AKDG 4674:10

Kuva 13. Koekuoppa 11, kuvattu etelästä. AKDG 4674:11

Kuva 14. Koekuoppa 12, kuvattu idästä. AKDG 4674:12

Kuva 15. Koekuoppa 16, kuvattu pohjoisesta. AKDG 4674:13

Kesämökin pihapiirin kaakkoislaidalla ja mökin itäpuolella olevalla metsittyneellä pellolla havaittiin yhteensä kolme matalaa ja osittain varsin epämääräistä kiveystä. Kiveyksiin ei kajottu ja ne dokumentoitiin vain pintapuolisesti.

Pihapiirin kaakkoislaidalla olevat vierekkäiset kiveykset (kiveys 1 ja 2) sijaitsevat kesämökistä noin 10 m kaakkoon. Kiveys 1 on lähinnä suorakaiteenmuotoinen ja sen koko 4,8 x 2,8 m. Kiveyksen korkeus on keskimäärin 0,2-0,3 m. Kivet ovat turpeen ja sammaleen peittämiä. Kiveys 2 sijaitsee aivan kiveys 1:n eteläpuolella, mutta on pienempi ja hajanaisempi. Sen muoto on soikea ja sen koko on 2,5 x 1,1 m. Sammaleen ja turpeen peittämä kiveys on 0,3 m korkea. Kiveyksen eteläpäädyssä on muita kiviä selvästi kookkaampi kivi, jonka korkeus maanpinnasta on 0,45 m

Kiveys 3 sijaitsee noin 35 m Kiukolan kesämökistä itäkoilliseen keskellä metsittyä peltoa. Matala, hajainen ja osittain vaikeasti rajattava kiveys on lähinnä suorakaiteenmuotoinen ja noin 12,5 x 5,5 m kokoinen. Sen korkeus on arvioltaan 0,2-0,3 m ja se on lähes täysin sammaleen ja turpeen peittämä.

Kuva 16. Kiveys 1 ja 2, kuvattu koillisesta. AKDG 4674:14

Kuva 17. Kiveys 1 ja 2, kuvattu kaakosta. AKDG 4674:16

Kuva 18. Kiveys 3, kuvattu koillisesta. AKDG 4674:17

Kuva 19. Kiveys 3, kuvattu pohjoisesta. AKDG 4674:18

6. YHTEENVETO

Museoviraston koekaivausryhmä suoritti 8.9.2015 Museoviraston Kulttuuriympäristön suojelu -osaston toimeksiannosta virkatyönä koekaivauksen Ilomantsin Mekrijärven kylässä sijaitsevalla kiinteistöllä 146-420-1-42 Kiukola. Vireillä on rakennushanke, jossa kiinteistöllä olevaa kesämökkiä laajennetaan ja lisäksi on aikomus kaivaa maahan kaapelilinja kesämökistä Kiukoistentien varrella olevaan liitoskohtaan. Koekaivausta tarvittiin, koska kiinteistöllä sijaitsee tarkemmin rajaamaton Kiukoila -niminen kivi- ja metallikautinen asuinpaikka, joka on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Museovirasto kustansi tutkimukset, koska kyseessä oli pieni yksityinen hanke.

Koekaivauksessa kaivettiin 16 koekuoppaa kesämökin ympärille ja tulevalle kaapelilinjalle. Kolmesta koekuopasta löytyi yhteensä viisi kvartsi-iskosta puhtaasta maasta. Mitään viitteitä varsinaisesta kulttuurikerroksesta tai asuinpaikkaan liittyvistä rakenteista ei koekuopista saatu. Suurin osa tutkitusta alueesta on vanhaa peltoa ja peltomullasta löytyi jonkin verran lähinnä 1900-luvulle ajoittuvaa talousjätettä. Yhdestä koekuopasta paljastui 1900-luvulle ajoittuva palojätekuoppa. Koekaivauksen perusteella varsinainen asuinpaikka-alue ei ulotu kiinteistön kesämökille tai sen eteläpuolelle. Aikaisempien löytötietojen valossa asuinpaikka sijaitsee mahdollisesti lähempää Koitajoen rantaa. Kesämökin kaakkois- ja itäpuolella havaittiin metsittyneellä pellolla yhteensä kolme matalaa ja osittain epämääräistä kiveystä. Kiveyksien tarkempaa luonnetta tai ajoitusta ei selvitetty, mutta todennäköisesti ne ovat raivausröykkiöitä ja näin olleen melko nuoria.

7. LÄHTEET

Painetut lähteet ja kirjallisuus:

- Björn, Ismo (1991). Suur-Ilomantsin historia: Enon, Ilomantsin ja Tuupovaaran historia vuoteen 1860. Eno: Enon, Ilomantsin ja Tuupovaaran paikallishistoriatoimikunta
- Kejonen, Aimo (2009). *Ilomantsin kartta-alueen maaperä. Maaperäkartta 1:20 000 selitys, lehti 4244 01*. Espoo: Geologian tutkimuskeskus.
- Vikkula, Anne (1991). Suur-Ilomantsin esihistoria. Teoksessa Björn, Ismo *Suur-Ilomantsin historia: Enon, Ilomantsin ja Tuupovaaran historia vuoteen 1860*. Eno: Enon, Ilomantsin ja Tuupovaaran paikallishistoriatoimikunta, s. 15-97.

Painamattomat raportit:

Sarvas, Anja (1970). Ilomantsin kiinteät muinaisjännökset. Muinaistieteellinen toimikunta.

8. DIGIKUVALUETTELO

AKDG 4674:

Kuvaaja: Jan-Erik Nyman (:1-8)

Inga Nieminen (:9-19)

1. Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu lounaasta.
2. Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu kaakosta.
3. Tutkimuskohde ja Kiukolan kesämökki, kuvattu etelästä.
4. Tutkimuskohde katsottuna Koitajoen rannalta kohti Kiukolan kesämökkiä, kuvattu pohjoisesta.
5. Tutkimuskohde katsottuna Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa, kuvattu etelästä.
6. Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa laskevaa rinnettä, kuvattu lännestä.
7. Kiukolan kesämökiltä kohti Koitajoen rantaa laskevaa rinnettä, kuvattu idästä.
8. Kiukolan kesämökin ja Kiukoistentien väliin jäävä tasainen alue, johon on suunniteltu kaapelikaivantoa, kuvattu lounaasta.
9. Koekuoppa 5, kuvattu idästä.
10. Koekuoppa 7, kuvattu lännestä.
11. Koekuoppa 11, kuvattu etelästä.
12. Koekuoppa 12, kuvattu idästä.
13. Koekuoppa 16, kuvattu pohjoisesta.
14. Kiveys 1 ja 2, kuvattu koillisesta.
15. Kiveys 1 ja 2, kuvattu etelästä.
16. Kiveys 1 ja 2, kuvattu kaakosta.
17. Kiveys 3, kuvattu koillisesta.
18. Kiveys 3, kuvattu pohjoisesta.
19. Kaivausapulainen Riku Kauhanen kaivaa koekuoppaa 8, kuvattu lounaasta.

9. KOEKUOPAT

Löydöllisten koekuoppien numerot ovat alleviivattuja.

Nro	Koordinaatit (ETRS-TM35FIN) Lounaisnurkka	Pinta m mpy (N2000)	Koko m	Syvyys m	Kuvaus
1	N: 6968169,94 E: 700498,66	148,97	0,5 x 0,5	0,40	Turpeen alla oli 25 cm paksu multakerros, jonka alla oli kuopan pohjaan asti vaaleaa harmaaruskeaa hietaa.
2	N: 6968143,59 E: 700481,83	151,03	0,5 x 0,5	0,35	Turpeen alla oli 20 cm paksu multakerros, jonka alla oli kuopan pohjaan asti vaaleaa harmaaruskeaa hietaa. Mullasta löytyi peltipurkki, 4 palaa kirkasta astialasia, nahkapala, 2 palaa palanutta luuta ja yksi pala palamatonta luuta.
3	N: 6968140,46 E: 700484,98	151,38	0,5 x 0,5	0,45	Turpeen alla oli 15-20 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli 5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 40 cm syvyydessä. Kuopan eteläosassa maakerrostumat olivat sekoittuneita. Mullasta löytyi 4 muoviesineen katkelmaa ja 3 palaa posliiniastiasta.
<u>4</u>	N: 6968138,77 E: 700487,74	151,57	0,5 x 0,5	0,60	Turpeen alla oli 10 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa, jonka alla oli kuopan pohjaan asti vaaleanharmaata hietaa. 20-30 cm syvyydestä löytyi puhtaasta hiedasta kvartsi-iskos (KM 40528:1)
<u>5</u>	N: 6968141,33 E: 700488,29	151,56	0,5 x 0,5	0,55	Turpeen alla oli 15 cm paksu kerros tummanruskeaa hietaa, jonka alla oli 10 cm paksu kerros soraa. Soran alla oli osassa kuopassa 10 cm paksu hiilikerros, josta löytyi 3 palaa kirkasta ikkunalasia. Yksi pala on kuumuudessa vääntynyt. Soran ja hiilen alla oli vaaleanharmaata hietaa kuopan pohjaan asti. Tästä puhtaasta hiedasta löytyi 30-40 cm syvyydestä 3 kvartsi-iskosta (KM 40528:2).
6	N: 6968145,49 E: 700490,42	151,56	0,5 x 0,5	0,50	Turpeen alla oli 15-25 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli noin 5 cm paksu kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 35 cm syvyydessä. Kuopan lounaisnurkassa on halkaisijaltaan 30 cm kokoinen kivi.
7	N: 6968143,08 E: 700492,77	151,65	0,5 x 0,5	0,55	Turpeen alla oli 5 cm paksu kerros multaa. Mullan alla oli 10 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa, josta löytyi muovisen lääkelasin palasia. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 50 cm syvyydessä. Hiedassa oli jonkun verran kiviä.

8	N: 6968146,73 E: 700496,88	151,49	0,5 x 0,5	0,50	Turpeen alla oli 15-20 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli 5-10 cm paksu kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 40 cm syvyydessä. Mullasta löytyi 3 palaa palanutta luuta ja pala palamatonta luuta.
9	N: 6968142,69 E: 700496,44	151,76	0,5 x 0,5	0,55	Turpeen alla oli 15-25 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli kuopan pohjaan asti vaaleanruskeaa hietaa. Mullasta löytyi metallihela, rautanaula, pari palaa kirkasta astialasia, pari palaa kirkasta tasolasia sekä pala palanutta ja palamatonta luuta.
10	N: 6968139,00 E: 700500,59	151,97	0,5 x 0,5	0,60	Turpeen alla oli 20 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli 5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 40 cm syvyydessä. Mullasta löytyi laastinpaloja ja rautanaula.
<u>11</u>	N: 6968135,16 E: 700500,20	152,00	0,5 x 0,5	0,60	Turpeen alla oli 25 cm paksu kerros multaa, joista löytyi 10-20 cm syvyydestä kvartsi-iskos (KM 40528:3). Mullalla on noin 5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 55 cm syvyydessä.
12	N: 6968135,30 E: 700492,87	151,86	0,5 x 0,5	0,45	Turpeen alla oli 10 cm paksu multakerros, jonka alla 5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, jossa on jonkun verran kiviä.
13	N: 6968128,65 E: 700501,52	152,13	0,5 x 0,5	0,40	Turpeen alla oli 20 cm paksu kerros multaa, jonka alla oli 5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa. Mullasta löytyi 5 muoviesineen katkelmaa.
14	N: 6968123,33 E: 700502,07	152,33	0,5 x 0,5	0,40	Turpeen alla oli 15 cm paksu kerros multaa, jonka alla on 3-5 cm paksu kerros kellanruskeaa hietaa. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 35 cm syvyydessä. Hiedassa on yksittäisiä kiviä.
15	N: 6968115,01 E: 700505,65	152,72	0,5 x 0,5	0,40	Turpeen alla oli 2-3 cm paksu vaaleanharmaa huuhtoutumiskerros, jonka alla on 3 cm paksu kellanruskeaa hietakerros. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 35 cm syvyydessä. Kuopan pohjoisosassa on iso kivi.

16	N: 6968108,1 E: 700511,1	152,8	0,5 x 0,5	0,50	Turpeen alla oli kuopan itäosassa 5 cm paksu kerros vaaleanruskeaa hietaa, jonka alla oli 5-8 cm paksu humuskerros. Humuskerros on yhtenäinen kuopan länsiosassa olevan pintaturpeen kanssa. Humus/turvekerroksen alla on 5 cm paksu vaaleanharmaa huuhtoutumiskerros, jonka alla on 5-10 cm paksu kellanruskea hietakerros. Tämän kerroksen alla oli kuopan pohjaan asti harmaata hietaa, joka vaalenee vaaleanharmaaksi noin 35 cm syvyydessä.
----	-----------------------------	-------	-----------	------	--

ILOMANTSI Kiukoila

Jan-Erik Nyman 2015

Yleiskartta 1:500

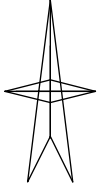
Piirtäjä Jan-Erik Nyman

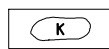
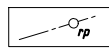
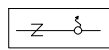

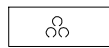

Pohjakarttana on Maanmittauslaitoksen maastokartta

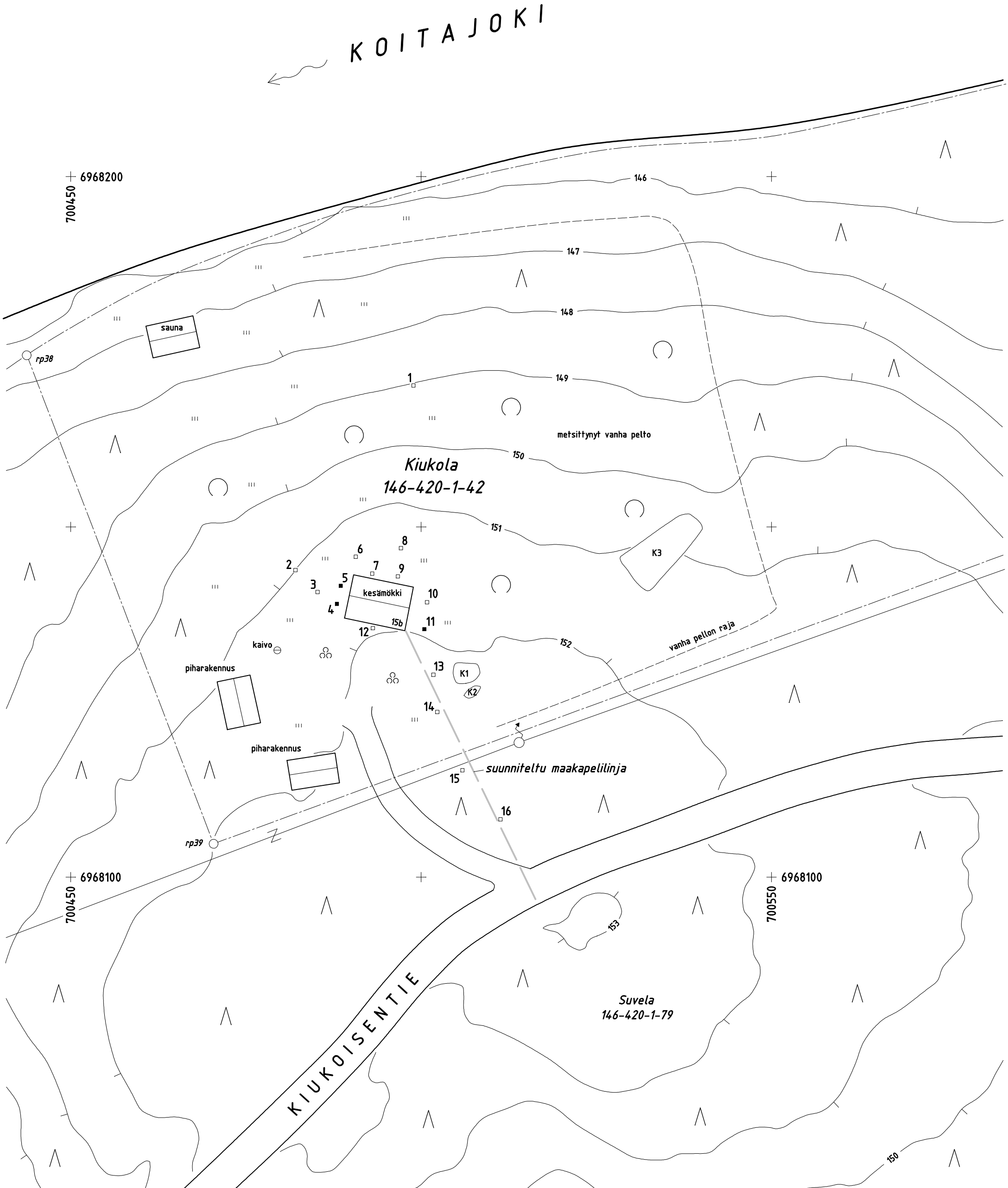
Koordinaatisto ETRS-TM35FIN

Korkeuskäyrät (N2000) ovat piirretty Maanmittauslaitoksen kahden metrin korkeusmallin mukaisesti

0 10 20 m

- vähälöytöinen ja löydötön koekuoppa (0.5 x 0.5 m)
- kiveys
- kiinteistöraja ja rajamerkki
- suurjännitelinja ja muuntaja
- nurmikko
- pensaita
- mänty- ja lehtimetsä

Liite. Poistetut löydöt						
KK	KRS	Materiaali	Löytö	Määrä	Paino	Kuvaus
2	0-10 cm	Metalli	Purkki	1	52,8	Peltipurkin pahasti ruostunut pohjaosa. Poha on suorakaiteen muotoinen.
2	0-10 cm	Lasi	Astia	2	2,2	Kirkasta astialasia.
2	0-10 cm	Nahka	Nahkapala	1	0,9	Pieni nahkapala.
2	0-10 cm	Luu	Palanut luu	1	0,2	Pieni siru.
2	0-10 cm	Luu	Palamaton luu	1	3,7	Luun katkelma.
2	10-20 cm	Lasi	Astia	1	3,5	Kirkasta astialasia.
2	10-20 cm	Luu	Palanut luu	1	0,3	Pieni siru.
2	20-30 cm	Lasi	Astia	1	1,5	Kirkasta astialasia.
3	0-10 cm	Muovi	Esineen katkelmia	4	0,7	Kaarevia ja ohuita paloja valkoisesta muovista.
3	0-10 cm	Posliini	Astia	3	8,0	Reunapala, pohjapala ja korvan katkelma astiasta (pieni kulho?), jossa on hopeavärinen raitakoristelu.
5	30-40 cm	Lasi	Tasolasi	3	12,3	Kirkasta ikkunalasia. Yksi pala on kuumuessa vääntynyt.
7	0-10 cm	Muovi	Lääkelasi	2	0,7	Lääkelasin pohja- ja kylkipala. Kyljessä on mitta-asteikko.
8	0-10 cm	Luu	Palanut luu	1	0,5	Siru.
8	0-10 cm	Luu	Palamaton luu	1	0,4	Pieni katkelma.
8	10-20 cm	Luu	Palanut luu	2	0,4	Pieniä siruja.
9	0-10 cm	Lasi	Astia	1	11	Vihertävää puristelasia.
9	10-20 cm	Metalli	Hela	1	0,9	Ohueesa metallista valmistettu pyöreä ja kaksiosainen hela.
9	10-20 cm	Rauta	Naula	1	18,2	Kookas lankanaula.
9	10-20 cm	Lasi	Astia	1	1,0	Kirkasta astialasia.
9	10-20 cm	Lasi	Tasolasi	1	3,7	Kirkasta ikkunalasia.
9	10-20 cm	Luu	Palanut luu	1	0,5	Huonosti ja vain osittain palanut luun pala.
9	10-20 cm	Luu	Palamaton luu	1	1,7	Luun katkelma.
9	20-30 cm	Lasi	Tasolasi	1	0,6	Palanutta kirkasta ikkunalaisa.
10	0-10 cm	Rauta	Naula	1	0,3	Listanaula.
13	0-10 cm	Muovi	Esineen katkelmia	5	5,9	Muoviesineen (kansi?) kellertäviä katkelmia.